

Voor u gelezen

Basisboek Wondzorg.

Onder redactie van Ann Aerts en Dorine Nevelsteen. Uitgever De Tijdstroom. ISBN 90-352-1694-6.
Samengevat door Jantien Blanken-Spindler*

Dit Basisboek Wondzorg is tot stand gekomen dankzij de samenwerking tussen de Nederlandse uitgeverij 'De Tijdstroom', haar Belgische partner 'Polygon' en de oorspronkelijke initiatiefnemer, het Wit-Gele Kruis van België.

Toen deze laatstgenoemde organisatie haar nascholingsproject 'Wondzorg' presenteerde, bleek voor bundeling van de gegevens grote belangstelling te bestaan. Aangezien er in Nederland ook weinig literatuur op dit gebied bestaat, werd besloten een didactisch bewerkte en aan beide markten aangepaste versie van dit nascholingspakket uit te brengen. Hiertoe is aan de redactie een Nederlandse verpleegkundige toegevoegd: mw. W. Vermeulen, decubitusverpleegkundige in het Spaarneziekenhuis lokatie Heemstede. De oorspronkelijke auteurs en de adviseurs zijn allen werkzaam bij Belgische instellingen. De didactische uitwerking wordt vorm gegeven door ieder hoofdstuk af te sluiten met een checklist en een zelftoets met multiple-choice vragen.

Het Basisboek beoogt, als eerste deel van een uitgave van drie, een bijdrage te leveren aan het optimaliseren van de wondgenezing en van het comfort van de patiënt met een wond.

Het boek is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. Theoretische achtergronden.

De anatomie en fysiologie van de huid worden besproken. Tevens hierin zeer uitgebreid aandacht voor handhygiëne.

In het deel 'Wonden' wordt ingegaan op de indeling van wonden, waarbij onder andere de WCS-Classificatie wordt vermeld. Helaas wordt ook hier weer de kleur geel geassocieerd met infectie. Deze onjuiste weergave van het Classificatiemodel geeft aanleiding tot de verkeerde interpretatie dat gele wonden altijd geïnfecteerd zijn.

De algemene uitleg van de fasen van primaire wondgenezing is duidelijk door o.a. het gebruik van een grafiek. Bij de uitleg van de vochtige wondgenezing wordt hier alleen de invloed op de epitheelvorming genoemd. De andere aspecten van vochtige wondbehandeling worden elders terloops vermeld. Lokale en algemene factoren die de wondgenezing beïnvloeden worden schematisch weergegeven, evenals de wondverzorging. Als voorbeeld is een "wondevaluatiefiche" of wondregistratieformulier toegevoegd.

2. Pijn.

In dit hoofdstuk worden twee theorieën over

pijnperceptie besproken: de poorttheorie van Wall en Melzack en het 'ei' van Loeser. Mogelijkheden om pijn te reduceren, pijnrapportage met een pijnbeoordelingsformulier, de medicamenteuze pijnbestrijding. Niet-medicamenteuze vormen van pijnbestrijding worden genoemd.

3. Ontsmettingsmiddelen.

Het verschijnsel 'wondinfectie' wordt ook hier helaas niet uitgewerkt. Veel aandacht wordt besteed aan eigenschappen, concentratie en toleranties, werkingsduur van ontsmettingsmiddelen. In een schema worden van de diverse middelen de concentratie, toepassing (intacte huid of open wond) en nadelen vermeld. Tot slot wordt de behandeling van MRSA contaminatie besproken.

4. Verbandmaterialen.

Kenmerken van het 'ideale verband' gaan vooraf aan een opsomming van diverse categorieën van wondbedekkers: passieve en actieve. Van iedere groep worden kort algemene eigenschappen, toepassingen en techniek vermeld. Per groep worden de in België en/of in Nederland verkrijgbare producten, met vaak nog een specifieke toelichting en de verkrijgbare afmetingen. Gevolgd door een adressenlijst van firma's. Alleen in het register achterin het boek wordt vermeld waar informatie over een bepaalde productgroep te vinden is. Dit beperkt de toegankelijkheid van een toch al zeer moeilijk onderdeel. Tussen de informatie

over wondbedekkers wordt ook algemene informatie over het wondaspect vermeld, die meer in dat betreffende hoofdstuk op zijn plaats zou zijn.

Vervolgens wordt ingegaan op de basisprincipes voor de keuze van de wondbedekker. In de bespreking van de verschillende kleuren wonden wordt hier wel juist vermeld dat iedere kleur wond geïnfecteerd kan zijn. Helaas ook hier weer niet hoe dat door de verpleegkundige kan worden herkend.

In een schema wordt de verbandkeuze meer overzichtelijk gemaakt.

5. Voeding en wondverzorging.

Een zeer algemene inleiding over de voedings-toestand van de patiënt en de organisatie van de (Belgische?) voedingsdienst. Bij de voedingsaspecten wordt ingegaan op de energie- en vochtbehoefte, de verschillende nutriënten en uitgebreid het effect van vrije radicalen. Na een referaat over Verpleegkundige Voedingszorg volgt een uitgebreide praktische gids met een dagmenu, tabellen voor berekening van de energiebehoefte, vochtbehoefte bij brandwonden en voedingsmiddelenporties van 100 Kcal. Zaken die in Nederland door een diëtiste verzorgd worden.

Het boek bevat verder een uitgebreide literatuurlijst, een overzicht van gebruikte medische termen, een herhaling van de in de diverse

hoofdstukken besproken evaluatieformulieren en een trefwoordenregister. Het overzicht van gebruikte medische termen is zeer nuttig, mede doordat de Belgische oorsprong van het boek goed merkbaar is aan o.a. de voor de Nederlandse lezer soms onbekende of ongebruikelijke medische terminologie en het afwijkende taalgebruik.

In dit basisboek staat veel wetenswaardige en praktische informatie en het is zeker geschikt voor verpleegkundigen die bij wondbehandeling zijn betrokken.

Hoewel de keuze het gehele Nederlandstalige gebied als doelgroep te kiezen voor een uitgever zeer begrijpelijk is, blijft dit voor de gebruiker een nadeel. De schrijvers hebben gepoogd de algemene universele aspecten van wondbehandeling aandacht te geven, waarin zij goed geslaagd zijn. Bij de detaillering naar producten en organisatie blijken echte zeker verschillen te bestaan, waardoor de herkenbaarheid en overzichtelijkheid van de informatie hier vermindert.

Bij de vermelding van de verschillende producten zou het prettig zijn geweest als was aangegeven welk product in België en/of Nederland verkrijgbaar is of (nog) wordt gebruikt.

* Jantien Blanken-Spindler is bestuurslid van de WCS.

Doorliggen voorkomen, een handleiding voor patiënten

De meest gerichte informatie voor uw patiënt.

Deze WCS brochure geeft informatie aan de patiënt over alle aspecten rond decubitus, zoals:

- > wat is decubitus;
- > wat zijn risicoplakaten;
- > hoe voorkom je decubitus en
- > hoe voorkom je dat het erger wordt.

Deze WCS brochure kost slechts f 1,- per stuk (exclusief verpakkings- en verzendkosten)

en kan besteld worden via:

de WCS bestellijn: 0252-230026.